

Hjalmarova pláň

Příspěvek k večeru před slunovratem...

Bílá pláň zrudla. Noc je jasná. Vítr mrazí.

Na tisíc hrdinů svírá meč, bez hnutí,
nepohřbeno, tu spí, v očích má záblesk zkázy,
zní křik a tmí se vír havraních perutí. -

Luna se plamení do dálky, chladná, bledá,
Hjalmar se snaží vstát uprostřed zabitých,
opřený o trosku své čepele se zvedá,
je po bitvě a krev jeho ran barví sních.

- Hej, chlapani veselí, ztepilí, plní síly,
Komu z vás, povězte, doposud stačí dech?
Vám, co jste po ránu se smíchem hlaholili,
Jako když zpívá kos v divokých porostech?
Mou přilbu rozťal meč a kolem všichni mlčí.

Z mé sekery zbyl jen pahýl, a z výstroje?
Pár děr! Mám v očích krev, slyším řev, asi vlčí,
anebo je to jek mořského příboje?
Jen pojd' blíž, Krkavče, udatný lidojede!
Železným zobanem mé srdce chop a leť,

Ylmer má dceru, k ní kéž tě tvá cesta vede,
zítra nás najdeš zas v pořádku tam, kde teď.
V Uppsale jarlové hodují, zpěv se tříští
o zlaté konvice, pivo jim chutná, víš,
a proto, když tak rád bloudíváš po vřesovišti,
dones mé nevěstě mé srdce! Leť, jen výš,
až na věž k hejnům vran, ano, tam samotaří,
vlasý má černé, pleť sněžnou, ta nádhera,
spatřit pár stříbrných náušnic, úběl tváří
a oči jasnější než hvězda večera!
Pochmurný posle, leť, dej Ylmerově dceři

mé srdce, pověz ji, že ji mám dosud rád,
to srdce značí krev a sílu, není z peří,
třeba se, Krkavče, dokáže pousmát!
Je čas, duch prchá z ran, dvaceti ran v mém těle,
hltejte, vlci, krev toho, jenž dokonal!
Já zatím svobodný, bez vrásek, převesele
usednu s bohy tam, kde Slunce hoří dál!

Když se Leconte (nar. 1818) v šedesátých letech 19. století ponořil do severských ság a lidových písní, nebyl to projev jen nějakého dobového a módního zájmu. Aristokratický básník jimi byl uchvácen i proto, že v nich našel pravé a silné hrdiny, kteří byli v naprostém protikladu k buržoazní společnosti, v níž se vše měří peněžním ziskem a pohodlím. Nenáviděl svou dobu! Patřil k těm, o nich Procházka v „Renaissanci pohanství“ píše, že „ve své době se cítili jako cizinci a vyhnanci“ (*Francouzští autoři*, Praha 1912). A jistě ne náhodou se Lecontovy *Poèmes barbares* i jiné verše staly zasvěcovací četbou jiného velkého exulanta z moderních časů – Maximiani Portasové alias Sávitří Déví, rodačky z Lyonu.

Báseň zveřejňujeme ve skvělém překladu Jindřicha Pokorného. Od ní nám vedou přímé cesty k *Béowulfovi* („až zalila ho krev, / rudá se ven duše valila“, 2693nn), *Árijské nauce o boji a vítězství* (str. 18n) či „Vzpomínkám“ Gabriela Marconiho (*Palach – Praha – Evropa*, str. 36n)...

Stádníci, nutná základna společnosti

Jako měřítko k umocnění působnosti Lecontových veršů přikládáme v komentáři sbírku běžných písemných projevů, jejichž autory jsou naši spoluobčané: S. Netzer, Hegemon, Anonym, Grachman, Anda, tuan 4, Sonny, Ludva, Pumpuj, ford john a další. Za všemi těmi přezdívkami vidíme – také při štědrovečerní večeři – táty, syny, manžele, vnuky, studenty, pracovníky, ba i experty. Jistě nic extra, nahoru ani dolů, normálové – stádníci, nutná základna společnosti. V tomto výběru snad jen s převahou vyjádření (jádra) Chlívků nad „jádry“ Snaživců...

Nádržka žumpy je ovšem v každém z nás. O jejím objemu i síle stavidel je rozhodnuto ještě před narozením (čti mýtus o Érovi, *Ústava*, X, 617e a násl.). Výchova, vzdělání, společenské ovzduší nanejvýš dokážou už jen proměnit exkrementy v sofistikovanější jedy. Čím je osoba kultivovanější, tím přesněji je pak dávkuje, plive a vypouští, tak jako její střeva plyny. Tomu se žádný živý organismus nemůže vyhnout. Obdobné spontánní výměty se občas v komentářích objevují nakonec i zde, na těchto stránkách. Nepřestává jen udivovat, s jakou

lehkostí, nízkostí a zjevným gustem je ten či onen Prdel trousí: hodnocení osob, jevů a událostí, jež buď nezná vůbec, nebo o nich sotva slyšel!? Omluvit je může načas snad jen mladická „sebejistá nevědomost“. Těmto „Svět začal s námi“ proto s Nietzsem připomínáme: „Prudcí a proměnliví: oba druhy slabochů. Nezaměřovat se s nimi; včas cítit distanci!“ „Protivná nezdrženlivost, nějaká křivá závistivost, bezohledná hašteřivost – tyto tři rysy po všechny časy společně vyznačovaly vlastní typus luzy.“ „Velmi mnoho se dosáhne už tím, podaří-li se konečně vypěstovat u velkého množství (lidí plochých a s rychlým střevem všeho druhu) onen pocit, že se nesmějí všeho dotýkat; že jsou svaté prožitky, před nimiž musejí sundat boty a odtáhnout nečistou ruku, – to je takřka nejvyšší vystupňování jejich lidskosti. Naopak na takzvaných vzdělancích, ctitelích ‚moderních idejí‘, nepůsobí nic tak odpudivě jako jejich nedostatek studu, jejich pohodlná drzost oka a ruky, s níž se do všeho pletou, vše olizují a ohmatávají; a je možné, že se dnes v lidu, v nízkém lidu, zejména mezi sedláky, stále ještě vyskytuje víc relativní vznešenosti vkusu a taktní úcty než u duchovního polosvěta čtenářů novin, u vzdělanců.“

Tuto „možnost“ z roku 1886 další desetiletí vlády ‚moderních idejí‘ zaručeně zúžilo, ne-li vymazalo. „Luza nahoře, luza dole! / A luza, to jest míchanice“ konstatoval již sám „Zarathuštra“ jinde. Pro dnešní českou „etnickou kategorii“ to platí bez výhrad. V komentáři k tomu jedno drobné, úzce tematické svědectví...